

Објављен први позив за средства из Challenge фонда ГРАНТОВИ ЗА ИНОВАТИВНА ПРЕДУЗЕЋА

ЈОШ ЧИТАЈТЕ:

Подршка привредницима:

4

Кућице из Рибника спремне за извоз

Акцелератори олакшавају приступ финансијама

5

Студенти учили правити пословни план

7

Женско предузетништво

С циљем развоја женског предузетништва, Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа, у оквиру Европске мреже предузетништва РС, организовала је крајем априла у Билећи радионицу о теми „Тестирање пословне идеје предузетника-израда пословног плана“.

Детаљ са радионице

У радионици је учествовало 16 предузетница са подручја Херцеговине које су на конкретном примјеру, уз помоћ стручног ментора, анализирале своју пословну идеју и училе основе израде пословног плана.

Будуће предузетнице изразиле су спремност за започињање сопственог бизниса у различитим областима производње и услужних дјелатности.

Након завршене радионице учеснице ће имати рок од мјесец дана да направе властите верзије пословног плана.

Пословни планови ће бити ранжирани од стране стручне комисије, те ће три најбоља пословна плана бити и награђена.

Недостаје знања за припрему и провођење пројеката

У Добоју је крајем фебруара организована тродневна обука из области идентификације и припреме развојних пројеката коју проводи Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа. Обуку је успјешно завршило 17 представника локалних заједница и локалних развојних агенција из Добоја и Станара, као и представници локалних предузећа. Обука је дио пројекта „Јачање капацитета јединица локалних самоуправа и локалних развојних агенција кроз оспособљавање локалних тимова за припрему и вођење развојних пројеката“.

Након обуке, јединице локалне самоуправе и институције добијају оспособљен кадар да идентификује и развија пројектне приједлоге према фондовима ЕУ и другим донаторима.

Обука је организована у сарадњи са Агенцијом за развој малих и средњих предузећа Града Добоја.

Почела реализација “Challenge to change” пројекта БЕСПОВРАТНА СРЕДСТВА ИНОВАТИВНИМ ММСП

Први јавни позив за додјелу грант средстава из Challenge фонда за иновативне пословне идеје представљен је крајем априла у Сарајеву. Средства у укупном износу од 2,3 милиона евра намијењена су микро, малим и средњим предузећима са подручја Босне и Херцеговине и Шведске, као и startup-има са иновативним идејама, производима или услугама које могу довести до смањења незапослености, повећања конкурентности и одрживог друштвено-економског развоја у БиХ.

За потенцијалне кориснике из категорије startup-а предвиђен је максимални износ гранта од 10.000 евра, док корисници из категорије микро, малих и средњих предузећа могу рачунати на подршку у максималном износу до 30.000 евра. Јавни позив остаје отворен до 12. јуна 2017. године.

Challenge fond успостављен је у оквиру пројекта Challenge to change - C2C који финансијски подржава Шведска агенција за међународни развој и сарадњу – Сида/Амбасаде Шведске у БиХ, а који ће у наредне четири године проводити Сарајевска регионална развојна агенција СЕРДА и Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа. Партнер у пројекту је и Регион Остерготланд, Источна Шведска. Укупна вриједност пројекта је 3,2 милиона евра. „Да би нека идеја била иновативна она захтијева три

ствари - подстицајно пословно окружење, иновативну идеју, те приступ финансијама. Овај пројекат се фокусира на ова два задња фактора. Не мора се радити о иновативом производу, него то може

су компаније које користе иновације конкурентније на тржишту.

Директор Републичке агенције за развој малих и средњих предузећа Маринко Ђукић рекао је да ће реализација пословних идеја

Промоцији јавног позива присуствовао велики број привредника и институција

“Овим пројектом желимо „изазвати“ оне који имају довољно креативности и храбрости да направе позитивну промјену, не само у свом животу, него и у животу заједнице”, истакао је Ђукић.

бити иновација у бизнису или приступу пословању која може бити конкурентна на тржишту”, рекао је амбасадор Шведске у БиХ Андерс Хагелберг.

Он је додао ће кроз програм бити подржане апликације жена, младих и рањивих категорија који имају идеју, али не могу добити кредите од банака.

Директор СЕРДА-е, Шевкија Окерић, истакао је да се очекује да ће око 150 компанија користити ова грант средства.

“Негдје око 32 посто наших компанија користи иновације у својим процесима, а очекујемо да ће се овај проценат повећати након овог пројекта”, навео је он додајући да је то јако битно за развој и запошљавање јер

које ће бити подржане кроз пројекат допринијети не само успостављању и развоју домаћих предузећа, отварању нових радних мјеста и зауставити одлив стручне радне снаге, већ ће и створити предуслове да се у економску активност снажније укључе и групе које до сада нису биле у довољној мјери заступљене као што су жене, млади, особе из руралних подручја.

“Овим пројектом желимо „изазвати“ оне који имају довољно креативности и храбрости да направе позитивну промјену, не само у свом животу, него и у животу заједнице”, истакао је Ђукић.

Детаљније о позиву на www.c2c.ba.

ЕУНОРС: Подршка привредницима

КУЋИЦЕ ИЗ РИБНИКА СПРЕМНЕ ЗА ИЗВОЗ

Комбинација етно и савременог стила

предузеће извозно оријентисано. Предузеће „ГалАрт“ д.о.о. основано је 2016. године по узору на *International Log Builders Asosociation*. Ради се о породичном предузећу, гдје у пословним активностима учествују чланови породице Галић. Суштински, ријеч је о одређеној врсти старог заната, изради кућа од двета и уређењу ентеријера који комбинује модерни и етно стил.

Иако је предузеће формирано прошле године, Галићи имају дугогодишње искуство у области дрвопрераде због чега су њихови производи високог квалитета, са цијенама које су конкурентне на тржишту. Предузеће посједује опрему за прераду дрвета различитих димензија, у зависности од потреба купаца, па се брвнаре израђују по наруџби. Допунска дјелатност предузећа је уређење ентеријера.

Предузеће сарађује са Институтом за урбанизам, грађевинарство и екологију Републике Српске и сви њихови идејни пројекти иду на довршавање код висококвалификованих стручњака из области грађевине.

Иначе, „ГалАрт“ једино је предузеће у БиХ које израђује овакву врсту кућа.

Идеју да израду луксузних брвнара преточи у пословни успјех, предузетник из Рибника Душан Галић, успио је захваљујући сарадњи са Европском мрежом предузетништва Републике Српске.

Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа, као чланица ЕУНОРС-а, пружио је Галићу одговарајућу савјетодавну подршку како би лакше испунио захтијеване европске стандарде, законе и процедуре, будући да је

Акцелератори олакшавају приступ финансијама

Основни проблем са којим се сусрећу иновативна мала и средња предузећа и почетници у бизнису у Републици Српској јесте недостатак финансија за овакве пословне подухвате, посебно у почетној фази пословања, а истовремено не постоје финансијске институције попут фондова ризичног капитала које могу да обезбиједу таква средства. Рјешењу тог проблема, кажу у Републичкој агенцији за развој малих и средњих предузећа (РАРС), треба да допринесе и реализација пројекта *ACCELERATOR* - „Развој акцелератора за обезбјеђење бољег приступа финансирању за иновативна МСП“ који суфинансира Европска унија у оквиру Дунавског транснационалног програма, а у којем учествује 9 земаља Дунавског региона. Пројекат је вриједан око 1,9 милиона евра и проводиће се 2,5 године, до јуна 2019.

- Пројекат има за циљ управо да ријешу проблем који је типичан за цијелу Дунавску регију односно да олакша приступ средствима за финансирање иновација развијањем услуга акцелерације. Акцелератори представљају нови облик предузетничке инфраструктуре који има одређене сличности и разлике са пословним инкубаторима. Искључиво су усмјерени на пружање подршке и помоћи почетницима у бизнису, посебно у сектору ИКТ. Нуде интензивне програме менторства у виду подршке развоју производа и пословања и пружају услуге умрежавања, повезивања с инвеститорима, као и друге облике техничке подршке - каже представница РАРС и пројект менаџер Марица Берић.

Учешће у пројекту омогућиће да се идентификују потребе почетника у бизнису и МСП, анализирају постојећи и упознају различити модели финансирања ризичним капиталом у Дунавској регији, тестира акцелерацијски програм и предложи мјере за развој тржишта ризичног капитала у Републици Српској. С друге стране, Агенција ће добити знање од партнера који имају више искуства у развоју акцелерацијских програма, што ће за резултат имати увођење провјереног акцелерацијског програма у Републици Српској.

У том контексту данас је у Бањој Луци у организацији РАРС и уз подршку Европске мреже предузетништва РС одржан и округли сто на којем су представници институција разговарали о досадашњим искуствима у финансирању иновативних предузетничких подухвата, као и препрекама у провођењу програма подршке.

Помоћница министра науке и технологије РС Биљана Војводић рекла је да је уочен недостатак између онога што се уради када се развије нека иновација и тога да се та иновација нађе на тржишту.

- Важно је да се успоставе фондови ризичног капитала - поручила је Војводићева и напоменула да ресорно министарство има одређене видове подршке иновацијама.

Директор Иновационог центра Бањалука Драго Гверић рекао је да је овај центар до сада успјешно подржао успостављање и развој око 35 предузећа, али да је евидентно да недостаје капитал који би се инвестирао у почетне пословне активности.

- Успостављање акцелератора може бити додатак постојећој мрежи пословних инкубатора, односно да добију нови дио средстава којима би дугорочно и стално било обезбијеђено финансирање пословних идеја - рекао је Гверић.

Нови
инструмент
подршке
предузећима

Општина Станари оснива локалну развојну агенцију

Директор Републичке агенције за развој малих и средњих предузећа Маринко Ђукић са сарадницима разговарао је са представницима Општине Станари о иницијативи ове локалне заједнице да оснује агенцију за развој.

- Агенција, као координатор мреже за локални економски развој у Републици Српској, подржава и подстиче јачање постојећих и оснивање нових локалних развојних агенција, јер је то додатни механизам подршке малим и средњим предузећима и предузетницима. Локалне

Састанак у Бањој Луци

развојне агенције на најбољи начин могу креирати и реализовати активности према специфичним потребама своје средине. То су оперативна тијела која, између осталог, координишу сарадњу локалних органа власти са републичким институцијама и

организацијама, као и међународним донаторима – истакао је Ђукић.

Представници Општине Станари нагласили су да би будућа агенција била фокусирана на пружање различитих видова пословне подршке

предузетницима и предузећима, од пословног планирања и пословног савјетовања, до израде стратешких развојних докумената и промоције предузетништва.

Приједлог о оснивању развојне агенције ускоро би се требао наћи пред одборницима локалне скупштине.

Шековићи желе пословну зону

Општина Шековићи планира да успостави пословну зону како би додатно подстакла инвестиције и нова запошљавања.

Савјетник начелника Милан Драговић посјетио је Агенцију интересујући се који су то неопходни кораци за успостављање овог облика предузетничке инфраструктуре, као и у којој мјери Агенција може пружити подршку овој локалној

заједници. Представника општине Шековићи занимало је и како привући инвеститоре и препознати

Савјетодавна и техничка подршка Агенције

оне са озбиљним намјерама. Осим одговора на ова питања, директор Агенције Маринко Ђукић понудио је и савјетодавну и техничку подршку Агенције у конкретним активностима на успостављању зоне, али и друге могућности сарадње с циљем унапређења локалног економског развоја. Овом приликом разговарано је и о механизмима подршке кроз Европску мрежу предузетништва.

Одржана радионица у оквиру Европске мреже предузетништва

СТУДЕНТИ УЧИЛИ ПРАВИТИ ПОСЛОВНИ ПЛАН

У организацији Републичке агенције за развој малих и средњих предузећа у Бањој Луци је половином марта одржава радионица о теми “Тестирање пословне идеје предузетника – израда пословног плана” која је намијењена студентима, потенцијалним предузетницама. Циљ радионице је подстицање омладинског предузетништва у Републици Српској. Едукацији, која је организована у оквиру активности Европске мреже предузетништва РС, присуствовало је девет полазника којима се на интерактиван начин и на конкретним примјерима представља процес планирања - структура и садржај пословног плана од процеса израде производа тј. пружања услуга, до реализације биланса успјеха. Према ријечима Бојана Ћудића, руководиоца одјељења Европске мреже предузетништва у РАРС-у, након завршене обуке, полазници ће имати мјесец дана да направе властити пословни план.

- Тај план ће оцијенити стручна комисија сачињена од представника РАРС-а, а три најквалитетнија пројекта

ће бити и финансијски награђена. Обука из пословног планирања је континуирана активност Агенције коју смо до сада реализовали у сарадњи са локалним развојним агенцијама широм РС, а и у наредном периоду ћемо наставити са овим активностима - навео је

Детаљ са радионице

Ћудић. Једна од полазница радионице била је и Јелица Растока, студент четврте године Економског факултета у Бањој Луци.

- Група колега и ја имамо пословну идеју и желимо је приближити тржишту. На Економском факултету стекли смо доста теоретског знања, али потребне су нам неке вјештине и практична знања која можемо стећи на оваквим радионицама – каже Јелица.

Никола Пећанац, студент четврте године Шумарског

факултета у Бањој Луци већ је присуствовао сличној едукацији, а како је чврсто ријешен да у будућности започне властити бизнис вјерује да оваквих практичних знања треба још.

- Са развојем индустрије, шумарство више није оно што је било прије пола вијека. Данас постоје

савремене методе за кориштење дрвних сортимената и те индустрије ће се развијати и код нас. За покретање посла потребна су и нека практична знања која могу да се усвоје на оваквим радионицама. То је посебно важно за људе који нису економске струке – истиче Никола.

Полазници ове радионице имали су прилику да чују и искуства успјешних предузетника, младих особа које су се, попут бањолучанина Николе Галића, охрабрили да започну властити бизнис.

- Ја сам покренуо занатску пивару „Горштак“. Кренуло је из хобија, а сада је то већ прилично озбиљан посао. Желим рећи овим младим људима да је успјех могућ ако вриједно раде и вјерују у себе. Највећа је срећа у животу кад радите оно што волите и радите за себе – закључује Галић.

“На Економском факултету стекли смо доста теоретског знања, али потребне су нам неке вјештине и практична знања која можемо стећи на оваквим радионицама.”

Сајам занимања

Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа подржала је и ове године организацију Сајма занимања Републике Српске који је одржан у Теслићу почетком априла.

Више од 9000 ученика основних школа широм Републике Српске посјетило је сајам на којем су их средњошколци на занимљив, интерактиван начин, упознали са струкама и занимањима за која могу да се определијеле приликом уписа.

Други по реду сајам организовало је Министарство просвјете и културе РС у сарадњи са Републичком агенцијом за развој малих и средњих предузећа, Општином Теслић, Заводом за запошљавање РС и Омладинским комуникативним центром Бања Лука.

Директор Агенције Маринко Ђукић рекао је да је сајам одлична прилика да се ученици завршних разреда основних школа упознају са оним што образовни систем нуди и лакше направе избор будућег занимања.

- Посебну пажњу треба да обрате на занате јер су то занимања са којима ће најлакше пронаћи запослење – истакао је Ђукић.

Министар просвјете и културе Дане Малешевић рекао је да је потребно реално пројектовати кључне аспекте развоја образовања водећи рачуна о потребама друштва.

- Уважавајући потребе привреде Министарство је одобрило од наредне школске године увођење два нова занимања – техничар CNC технологије и техничар информационих технологија – рекао је Малешевић.

ОДРЖАН ИНОСТ МЛАДИХ

Деветнаеста по реду међународна изложба идеја, иновација и стваралаштва „Иност младих“ одржана је и ове године у Бањој Луци у организацији Савеза иноватора РС уз подршку Републичке агенције за развој малих и средњих предузећа.

На овогодишњој смотри представљено је 330 радова и око 600 излагача из Српске и ФБиХ, девет азијских и европских земља, те 18 основних и 21 средња школа, два факултета и више приватних предузећа.

Теме овогодишњег иноста биле су аутоматика-моделу у функцији, Информатичке технологије-примјена у образовању и другим областима, апликације, софтвери, те слободна тема-индустријски дизајн, рјешења жигова робе и услуга, ликовни и фото радови-из техничких области, сувенири, необјављени матурски -дипломски или стручни радови, маркетинг планови, бизнис планови, презентације и анимације.

